

Sluttrapport «Digitalt sikre eldre hørselshemmede»

Stiftelsen Dam Helse - # 2021/HE1-352955

Norges Døveforbund v/Finn Arild Thordarson

Februar 2023

SAMMENDRAG

Det finnes mye informasjon om nettsikkerhet – bøker, artikler, nettsider og videoer på nett. Men mye er ikke tilpasset hørselshemmede/døve. Det er mange i målgruppen som har utfordringer med å få utbytte av informasjon som er basert på norsk tekst eller tale, med behov for universelt utformet informasjon.

Døve/hørselshemmede er like mye på nett og sosiale medier som andre, men er spesielt sårbare - som gruppe er de mer utsatt for overgrep og krenkelser. En del av målgruppen synes det er krevende å bli fortrolig med digitale verktøy. De har behov for god informasjon og å bli myndiggjort.

I dette prosjektet har vi derfor laget informasjonsfilmserien «Nettvett for seniorer» som er publisert på <https://tegn.tv/video/nettvett-for-seniorer/>

Serien ble produsert av Supervisuell med Mia Landsem som faglig ansvarlig, og ligger nå fritt tilgjengelig på Tegn.TV, og blir en tilgjengelig ressurs for målgruppe og fagmiljø i mange år framover. I praksis sørger Tegn.TV for at prosjektet videreføres.

Tegn.TV er en mye brukt ressurs både i tegnspråkmiljøet og blant fagpersoner som jobber med tegnspråk eller med døve/hørselshemmede. Filmene formidler innholdet på tegnspråk, norsk tale og norske undertekster.

Bakgrunn for prosjektet

Det finnes mye informasjon om nettsikkerhet – bøker, artikler, nettsider og videoer på nett. Men mye er ikke tilpasset hørselshemmede/døve. Det er mange i målgruppen som har utfordringer med å få utbytte av informasjon som er basert på norsk tekst eller tale, med behov for universelt utformet informasjon.

Døve/hørselshemmede er like mye på nett og sosiale medier som andre, men er spesielt sårbare - som gruppe er de mer utsatt for overgrep og krenkelser. En del av målgruppen synes det er krevende å bli fortrolig med digitale verktøy. De har behov for god informasjon og å bli myndiggjort.

Målsetting og målgruppe

Konkret målsetning:

Produsere og publisere informasjonsfilmserie med en hørselshemmet programleder og Mia Landsem som fagansvarlig. 12-15 videoer som hver fokuserer på ett tema innen digital sikkerhet.

Effektmål:

Myndiggjøre hørselshemmede til en trygg digital hverdag og forebygge traumer/overgrep/svindel/identitetstyveri.

Målgruppe:

Voksne og eldre hørselshemmede/døve

Prosjektgjennomføring og metode

Manus ble utviklet av Supervisuell i samarbeid med fagkonsulent Mia Landsem. Innholdet i manus er basert på erfaringene Landsem har som foredragsholder, programleder og forfatter av bøker om nettsikkerhet for ulike aldersgrupper.

Filmproduksjonen ble gjort som en kombinasjon av opptak i studio av en programleder som formidlet innholdet, kombinert med dramatiserte sekvenser og mye bruk av animasjoner og datagrafikk. Programlederopptak ble gjort i Supervisuelles studio i Sandefjord, mens dramatiseringssekvensene ble gjort i Bergen der Supervisuell har en avdelingskontor.

Etterarbeidet ble også gjort internt av egne ansatte som er døve/hørselshemmede. På denne måten får vi en produksjonsflyt fra start til slutt hvor det er døve/hørselshemmede fagpersoner som selv står for alle deler av produksjon, med unntatt av voicing og sluttarbeid på lydredigering. Dette gjør at filmen er produsert av fagfolk som selv vet hvordan det er å være døv/hørselshemmet seer, og vi får da en filmserie som visuelt og auditivt er bedre tilpasset døve/hørselshemmede enn hvis man f.eks hadde tilgjengeliggjort en eksisterende produksjon gjennom å legge til undertekst og tolk på skjerm.

Resultater, vurdering av resultat- og effektmål

Vi er godt fornøyd med filmserien som vi opplever som severdig for døve og hørselshemmede. Siden all dialog er formidlet med både voice, tegnspråk og undertekster fungerer filmen også godt som informasjonskilde for seere som hører normalt. Vi har også fått positive tilbakemeldinger fra seere, både fra testvisning på Nydalen og ellers fra

prosjektgruppen og andre seere som representerer en variert seergruppe med hensyn til hørselsnedsettelse og språkstatus.

Filmserien passer godt til å brukes i f.eks. kurs og arrangementer for eldre med hørselsnedsettelse, og vil være relevant i ganske lang tid framover siden det som tas opp og formidles ikke er spesifikt knyttet til versjoner eller utstyr som blir utdatert med det første.

Bildet til høyre viser hvordan filmserien presenteres på Tegn.TVs hovedside. Når man går inn på nettsiden, vises alle 12 episodene nedover på den samme siden.

Hver episode har en kort beskrivelse av innholdet. Alle filmene finnes også i tillegg på Tegn.TV sin egen YouTube-kanal, slik at man kan se serien direkte på YouTube – man trenger altså ikke gå inn på nettsiden til Tegn.TV. De fleste nye smart-TVer har YouTube installert, slik at man kan se dette på samme måte som en vanlig TV-kanal eller strømmetjeneste direkte på TV.

tegn.tvOm tegn.tv

Produsert av **Hørselshemmedes Landsforbund**

Nettvett for seniorer

Hva er egentlig phishing?
Hvordan skal man forholde seg til personvern på sosiale medier?
Og hva gjør man hvis man har fått identiteten eller bankinformasjonen stjålet av kriminelle?

Ting endrer seg fort på nett, og det er alltid noe nytt å lære i den digitale tiden vi lever i. I denne videoserien går vi gjennom 12 temaer som dekker alt fra digitalt svindel til mobbing og falske nyheter. Vi diskuterer også mulighetene nettet byr på, og fordelene man får av å forstå nettet bedre. Videoene henviser også til nettsider og resurser som alle bør kjenne til. Informasjonen presenteres på tegnspråk med norske undertekster og tale.

Selv om serien heter "Nettvett for seniorer" kan nok alle lære noe nyttig av å se på disse videoene! Innholdet er skrevet av Mia Landsem, etisk hacker og datadetektiv. Prosjektet er gjennomført av Supervisuell i samarbeid med HLF med støtte fra Stiftelsen Dam.

Episode 1: Hva er sosiale medier?

Hva er sosiale medier, og hvordan kan vi best bruke disse plattformene i hverdagen vår? Det er visse ting man bør være klar over før man begynner seg ut på nettet.

tegn.tv

Nettvett for seniorer: Hva er sosiale medier?

Se senere Del

NETTVETT FOR SENIORER

Se den på YouTube

Skjermbilder fra filmserien:

Alle filmene har også norske undertekster som kan slås av og på.

Titlene på de 12 episodene gir en oversikt over hvilke tema som blir tatt opp i serien:

- Episode 1: Hva er sosiale medier?
- Episode 2: Hva er datainnbrudd?
- Episode 3: Hva er et godt passord?
- Episode 4: Digital mobbing og netthets
- Episode 5: Fake news og useriøse nettsider
- Episode 6: Identitetstyveri
- Episode 7: Digital svindel og utpressing
- Episode 8: #stopSharenting
- Episode 9: Gaming – bra eller dårlig?
- Episode 10: Porno og nakenbilder
- Episode 11: Prat med unge om farene på nett
- Episode 12: Treg maskin?

Målet med informasjonen og temaene som er tatt opp, er ikke bare at seerne i målgruppen skal bli mer informerte. De skal også få begreper og en forståelse som gjør det lettere å ta opp og snakke om disse problemstillingene med andre rundt seg, for eksempel venner og familiemedlemmer.

Tegn.TV viderefører prosjektet som vil forbli tilgjengelig på <https://tegn.tv/video/nettvett-for-seniorer/> i overskuelig framtid. Vår erfaring er at filmserien vil bli brukt som gode ressurser i kurs- og opplæringssammenheng i lang tid framover av ulike fagmiljøer.

Sandefjord, 6.3.2023

Finn Arild Thordarson
Prosjektleder